

COMUNA DE OTZANA
PROVÌNTZIA DE NÙGORO

ISTATUTU DE SA COMUNA

APROVADU CUN DELIBERATZIONE DE SU CUSSIZU DE SA COMUNA N.5
DE SU 25 DE FREARZU DE SU 2004.

PARTE I- ELEMENTOS COSTITUTIVOS

ART.1 – Printzìpios Fundamentales.

1. Sa Comuna de Otzana, in s' àmbitu de sos printzìpios e de lìmities istabilidos dae su T.U.EE.LL., aprovalu cun Decretu Lezislativu de su 18 de austu de su 2000 n.267, dae sas lezes zenerales de sa Repùbblica Italiana e dae s' Istatutu Sardu e cun riferimentu a sa Carta Europea de sas Autonomias Locales, firmada in Strasburgo su 15 de santugaine de su 1985, est Ente autònomu territoriale chi rapresentat totu sos interessos de sa comunidade chi istat in su territòriu suo e de sos interessos zenerales de su pòpulu sardu, cunsideradu comente chie tenet balores autònomos e orizinales.
2. Sa Comuna cun riferimentu a sos interessos, de sos cales non tenet sa disponibilidade, tenet podere de manifestatzione e rapresentàntzia in sos cunfrontos de sos òrganos diferentes de sos àteros livellos de governu e de amministratzione chi tenent pro leze su còmputu de providire a cuntentare sos matessi.
3. Cun riferimentu, imbetzes, a sos interessos de sos cales tenet sa disponibilidade, in cunformidade de sos printzìpios individuados cun leze, sa Comuna tenet funtziones normative, de governu e de amministratzione.
4. S' autogovernu de sa comunidade, cun riferimentu a sos interessos chi sos tzitadinos manifestant, si realizat tràmite s' esertzìtziu de sos poderes prevìdidos e dissiplinados dae s' Istatutu presente.

5. In s' àmbitu de custu esertzìtziu sa limba sarda, in sas formas a su sòlitu impreadas dae sa comunidade locale, comente a s' italiana, est cunsiderada limba de sa Comuna.
6. Sa Comuna, respetende sas lezes de coordinamentu de sa finàntzia pùbblica, tenet sa podestate de istabilire sos mèdios finantziàrios pròpios e de programmare s' impreu relativu.

ART. 2 – Finalidades

1. Sa Comuna promovet s' isvilupu e su progressu tzivile, sotziale, econòmicu e culturale de sa comunidade, tenende comente riferimentu sos balores e sas finalidades de sa Costituzione Italiana e de s' Istatutu Sardu.
2. Pro esertzìtziu de sas funtziones suas sa Comuna:
 - a) Promovet sa partetzipatzione de sos tzitadinos, de sas fortzas politicas, sotziales, econòmicas e culturales a sa bida de s' amministratzione;
 - b) Chircat cada forma de collaboratzione possìbile cun sas àteras comunas, cun sa Provìntzia e cun sa Regione;
 - c) Favorit formas de cooperatzione, acordos cun totu sos suzetos pùbblicos e privados chi traballant in setores de interessu de sa comunidade e de su territòriu suo, imprende sos mèdios e sos istitutos prevìdidos dae s' ordinamentu;
 - d) Cuncurret a sa determinatzione de sos intentos de sa programmatzione istatale, regionale e provintziale e providet, pro su chi est de cumpetèntzia sua, a sa realizatzione issoro;
3. Sa Comuna realizat sas finalidades suas adotende su mètodu e sos mèdios de sa programmatzione e tenente comente riferimentu de s' atzione sua:
 - a) sos balores universales de sa paghe, de sa libertade e de sa zustrìtzia;
 - b) su cromptu de sos printzìpios de solidariedade, de agualiàntzia e de uguale dignidade sotziale de sos tzitadinos e de òmines e fèminas;
 - c) su superamentu de sas disparidades econòmicas, sotziales, culturales e territoriales;

- d) sa promotzione e amparu de su traballu cunsideradu comente diritu e dovere de cada tzitadinu s̀ingulu;
- e) sos crìterios de s'economitzidade de zestione, de s'efitzèntzia e de s'eficàtzia de s'atzione;
- f) sa calificatzione de sa funtzione sotziale de s'initziativa econòmica, pùbblica e privada;
- g) sa realizatzione de su sistema orgànicu e integradu de siguràntzia sotziale e de amparu ativu de sos tzitadinos s̀ingulos, finas cun s'azudu de cada forma de assòtzios lìberos e de sas atividades de voluntariadu;
- h) s'isvilupu cumpletu de sa persone umana e de sa promotzione de una calidade mezus de sa bida;
- i) sa defensa, s'imparu, s'isvilupu e su godimentu sotziale de s'ambiente e de sas richesas naturales e culturales, de sos balores e de sos benes istòricos e de sas traditziones presentes in su territòriu suo, chi caraterizant s'identidade orizinària e sos aspetos chi diferentziant sa comunidade.

ART.3 - Funtziones delegadas

1. Sa podestade de governu de sa Comuna, pro s'esertzìtziu de cumpetèntzias e funtziones, tenet comente riferimentu s'̀àmbitu de interessu locale.
2. In prus a sas funtziones, chi sa Comuna tenet cun titolariedade direta, sa leze podet dare o delegare a su matessi finas s'esertzìtziu de funtziones chi tenent sa titolariedade issoro lassada a suzetos diferentes. Cando non si disponet in manera diferente cun su provedimentu de dèlega, finas s'esertzìtziu de custas funtziones est disciplinadu, in s'̀àmbitu de s'Istatutu presente, dae su regulamentu relativu de sa Comuna, abarrende firmu chi su chi delegat devet semper providire a sos òneres chi derivant dae s'esertzìtziu cuncretu de cada funtzione delegada.
3. S'ispesa relativa a sa realizatzione de sas dèlegas non podet gravare in manera direta o non direta, totale o parziale subra de su bilàntziu de sa Comuna.

ART. 4 - Territòriu e sede de sa Comuna

1. Sa Comuna amparat sa denominatzione sua e cada modìfica eventuale de iniziativa de su Cussizu podet èssere atìvada petzi a pustis de consultatzione popolare regolare chi registret una partetzipatzione no inferiore a setanta pro chentu de sos chi tenent su diritu e un'adesione de livellu pertzentuale aguale.
2. Su territòriu de sa Comuna includit, su tzentru abitadu printzipale de Otzana e *s'istruktura* "etfas", e est delimitadu cun su pianu topogràficu cun s'art. 9 de sa leze 24 de nadale de su 1954, n. 1228, aprovadu in manera regolare dae s'Istitutu Tzentrale de Istatìstica.
3. Su palatzu tzìvicu, sede de sa Comuna, est postu in su tzentru abitadu printzipale.
4. Sas adunàntzias de sos òrganos eletivos colleziales si faghent a su sòlitu in sa sede de sa Comuna, francu sa determinatzione diferente de sos matessi in raportu a bisonzos particulares.

ART. 5- Istemma e Gonfalone

1. Sa Comuna in sos atos e in su sigillu s'identìficat cun su nùmene de Otzana e podet adotare, comente sinzu distintivu, un'istemma idòneu reconnòschidu cunforma a sa leze.
2. In sas tzerimònias e in àteras ocasiones pùbblicas podet èssere fatu bìdere su gonfalone de sa Comuna in sa manera autorizada dae sas normas in vigore.
3. S'impreu e sa còpia de s'Istemma e de su gonfalone sunt cunsentidos petzi a pustis de autorizatzione regolare de sa Comuna.
4. In sa Comuna s'esponent sa bandera de sa Repùbblica Italiana, de s'Unione Europea, de sa Regione Sardigna e su gonfalone de sa Comuna e in sas occasione in ue sa leze previdit s'espositzione de una de sas banderas, custas divent èssere espostas in su matessi mamentu, gasi comente in sa data de sa festa traditzionale de sa comunidade e in sa regionale de su pòpulu sardu.

ART.6- Diritu de tzitadinàntzia

1. Cunforma a s'Istatutu presente e in mancàntzia de indicatzione diferente e esplitzita, si cunsiderant tzitadinos de sa comunidade

locale totu sos chi resultant residentes in s' àmbitu de su territòriu de sa Comuna e sos chi tenent cun sa matessi unu raportu calificadu pro rasones de traballu, de istùdiu e de utèntzia de servìtzios.

2. A sos tzitadinos chi instant in bidda chi apant superadu s'edade de seighi annos est dada sa carta de tzitadinàntzia, comente documentu de sa Comuna chi dat sa possibilidade de esertzare sos diritos de partetzipazione e de utèntzia de sos servìtzios de sa comuna.
3. Su matessi documentu, a tìtulu onoràriu, est dadu, cun una dimanda individuale sèmplitze, finas a suzetos sena tìtulu formale de residèntzia chi apant unu raportu calificadu cun su territòriu de sa Comuna.

ART. 7- Àlbu pretòriu e informatzione

1. Sas atividades de sa Comuna si faghent respetende su printzìpiu de sa pubblitzidade de sos atos e de s' informatzione curreta.
2. Su Cussizu de sa Comuna issèberat in su palatzu tzìvicu unu tretu addatu de destinare a s' àlbu pretòriu, pro sa publicatzione de sos atos e avisos prevididos dae lezes ispetzìficas, dae s' Istatutu presente e dae sos regulamentos, o semper e cando ùtiles pro un' informatzione curreta e generale.
- 3- Su Segretàriu de sa Comuna est responsàbile de sa publicatzione regolare de sos atos e, recurrende a unu missu de sa Comuna e cun tzertificatzione regolare de su matessi, tzertificat s' adempimentu fatu.
- 4- Sa publicatzione devet garantire s' atzessibilidade, s' integridade e sa fatzilidade de letura e, francu cantu est prevididu in su segundu comma, podet èssere fata finas in àteros tretos pùbblicos o abertos a su pùbblicu.
- 5- Pro garantire a totu sos tzitadinos una connoschèntzia bona de sas atividades de sa Comuna, su matessi promovet e favorit finas àteras formas de pubblitzidade e de informatzione, cunforma a unu regulamentu idòneu.

ART. 8- Forma linguìstica de sos atos de sa Comuna.

1. Sa limba sarda, in sas formas a su sòlitu impreadas dae sa comunidade, comente s' italiana, est cunsiderada limba de sa Comuna e de sas istituziones suas.
2. Sos atos chi tenent importàntzia zurìdica in s' ordinamentu istatale devent èssere iscritos in limba italiana.

3. Finas in sas assembleas colleziales de sos òrganos de sa Comuna e de sos organismos a su matessi aunidos s'impreu de sa limba de sa comunidade est liberu, abarrende craru chi sos verbales relativos divent èssere iscritos in limba italiana, francu sa possibilidade de aunire sos testos integrales iscritos in sa limba impreada.
4. Sos avisos e sas insignas pùbblicas postas dae sa Comuna e dae sos organismos colleziales sunt, a su sòlitu, bilingues e sa toponomàstica devet èssere custoida e istabilida un'àtera bia in sas formas orizinàrias, cunforma a s'istòria locale e a sa tradizione iscrita e orale.

PARTE II- ORDINAMENTU ISTRUTURALE

CAPU I ÒRGANOS ELETIVOS DE SA COMUNA

ART. 9- Òrganos

1. Sunt òrganos de sa Comuna su Cussizu, sa Zunta e su Sìndigu.

CAPU II CUSSIZU DE SA COMUNA

ART. 10- Cussizu de sa Comuna

1. Su Cussizu de sa Comuna est espressione de sa comunidade locale chi lu eleghet riunida in corpus elettorale, cunforma a sa disciplina istabilida dae sa leze.
2. Su Cussizu, in virtude de sa funtzione sua de rapresentàntzia de sa comunidade, est titolare de su podere de indiritzu politicu e amministrativu e de su podere de controllu.
3. Su Cussizu esprimet s'indiritzu politicu–amministrativu in atos, comente motziones, risoluzioni, òrdines de sa die, diretivas chi cuntinent intentos, printzìpios e critèrios chi informant de s'atividade de s'Ente. Indiritzat, finas, s'atividade de s'Ente cun atos fundamentales de caràtere normativu e programmàticu.

4. Su Cussizu de sa Comuna tenet cumpetèntzia subra de s'adotzione de atos amministrativos fundamentales prevididos dae sas lezes chi sunt in vigore.
5. S'esertzìtziu de sas funtziones mantovadas in antis non podet èssere delegadu.
6. Su funtzionamentu de su Cussizu de sa Comuna est disciplinadu dae su Regulamentu, aprovalu a majoria assoluta, chi previdit, in particolare, sas modalidades pro sa cunvocatzione e pro sa presentatzione e discussione de sas propostas.
7. Su regulamentu inditat, finas, su nùmeru de sos cussizeris netzessàrios pro sa validade de sas assembleas.

ART.11 – Cumposizione e durada in càrriga

1. Sas normas relativas a sa cumposizione, a sa durada in càrriga, a sos motivos de inelezibilibidade e de incumpatibilibidade e a s'iscadèntzia de sos Cussizeris sunt istabilidas dae sa leze.
2. Su Cussizu abarrat in càrriga finas a s'eletzione de su nou, faghende petzi, a pustis de sa publicatzione de su decretu de indizione de sos comìtzios elettorales, s'adotzione de sos atos urzentes e chi non si podent prorogare.

ART. 12 – Intrada in càrriga de su Cussizu de sa Comuna

- 1- Sa prima riunione de su Cussizu de sa Comuna est cunvocada dae su Sìndigu, intro de su tèrmine perentòriu de deghe dies dae sa proclamatzione de sos eletos e si devet fàghere intro de deghe dies dae sa cunvocatzione.
- 2- In sa prima riunione su Cussizu devet providire in s'òrdine chi sight:
 - a- cunvòlida de sos eletos
 - b- zuramentu de su Sìndigu
 - c- comunicatzione dae parte de su Sìndigu de sos componentes sa Zunta de sa Comuna.

ART. 13- Cussizeris

1. Sos Cussizeris rapresentant sa comunidade intera e a custa risponent de continuu.
2. S'istatu zurìdicu, sas dimissiones e su càmbiu de sos cussizeris sunt regulados dae sa leze.
3. Sas funtziones de cussizeri antzianu sunt esertzitas dae su cussizeri chi, in s'eletzione a custa càrriga, at otènnidu su nùmeru prus mannu de preferèntzias. A paridade de votos sunt esertzitas dae su prus antzianu de edade.
4. Sos Cussizeris de sa comuna chi no intervenint a sas sessiones in zenerale, pro tres bias de s'ghida, sena motivu zustificadu, sunt decrarados decaidos cun deliberatzione de su Cussizu de sa Comuna. Duncas, su Sìndigu, a pustis de sa verìfica de s'assèntzia fata dae su cussizeri interessadu, providit cun comunicatzione iscrita, cunforma a s'art. 7, Leze 7.8.1990, n. 241, a li comunicare su cumintzu de su protzedimentu amministrativu.
5. Su Cussizeri tenet facultade de fàghere bàlere sos motivos chi zustificant sas assètzias suas, finas a dare a su Sìndigu documentos eventuales chi dant sas proas, intro de su tèrmine inditadu in sa comunicatzione iscrita chi, semper e cando, non podet èssere inferiore a 20 dies, chi cumintzant dae sa data chi l'at retzida. Iscàdidu custu tèrmine ùrtimu, su Cussizu esàminat e, infines, delìberat, tenende in cunsideru in manera idònea sos motivos chi su cussizeri interessadu at presentadu pro si zustificare.

ART. 14- Dimissiones de sos Cussizeris

1. Sas dimissiones dae sa càrriga de Cussizeri sunt indiritzadas, in forma iscrita, a su Cussizu; sas dimissiones sunt rezistradas deretu in su protocollu, in s'òrdine de tempus de presentatzione; sunt irrevocàbiles, non netzessitant de unu riconnoschimentu e sunt eficatzes deretu.
2. Su Cussizu, intro e no a pustis de deghe dies dae sa presentatzione de sas dimissiones matessi, devet providire a su càmbiu de sos cussizeris chi si dimitint, cun deliberatziones separadas, s'ghende s'òrdine de presentatzione chi risultat dae su protocollu de s'Ente.

ART. 15 – Privilezos e diritos de sos Cussizeris

1. Sos Cussizeris de sa Comuna rapresentant sa Comuna intera sena vînculu de mandadu.
2. Cada Cussizeri tenet su diritu de iniziativa subra de cada chistione sutaposta a sa deliberatzione de su Cussizu.
3. Cada Cussizeri tenet diritu de interrogatzione, de interpellàntzia e de motzione. Su regulamentu previdit tempos tassativos pro sa risposta de sa Zunta e de su Sîndigu.
4. Cada Cussizeri tenet diritu de otènnere còpia de sos provvedimenti de sa Comuna e de sos atos preparadores relativos, in sos limites de sas competènzias istabilidas dae sa leze.
5. Cada Cussizeri tenet diritu de otènnere, dae sos ufizios de sa Comuna, totu sas noas e sas informatziones ùtiles a su cromptu de su mandadu. Devet mantènnere su secretu in sas situatziones pretzisas istabilidas dae sa leze.
6. Sos Cussizeris tenent diritu de esertzare su controllu subra de sos atos de sa Zunta, cun sas modalidades istabilidas dae sa leze.
7. Cun dimanda de unu de chimbe de sos cussizeris, su Sîndigu devet riunire su Cussizu, intro de su tèrmine non superiore a binti dies e a pònnere a s'òrdine de sa die sos argumentos dimandados, basta chi siant inclùdidos in sas matèrias prevididas dae sa leze.
8. Sos diritos istabilidos in s'artìculu presente s'esertziant cun sas modalidades prevididas dae su regulamentu de su Cussizu.

ART. 16 – Lìneas programmàticas de mandadu

1. Intro de su tèrmine de 60 dies, cumintzadu dae sa data de s'intrada in càrriga sua, sunt presentadas, dae su Sîndigu, intesa sa Zunta, sas lìneas programmàticas relativas a sas atziones e a sos prozetos dae realizzare durante su mandadu polìticu-amministrativu.
2. Cada Cussizeri tenet su diritu prenu de intervènnere in sa definitzione de sas lìneas programmàticas, proponende sas integrazziones, sos adeguamentos e sas modificas, tràmite presentatzione de emendamentos pretzisos, in sas modalidades inditadas dae su regulamentu de su Cussizu de sa Comuna.
3. Est facultade de su Cussizu providire a integrare, durante su mandadu, cun modificas, sas lìneas programmàticas, cunforma a sos

bisonzos e sas problemàticas chi diant àere essire a campu in àmbitu locale.

ART.17 – Grupos de su Cussizu

1. Sos Cussizeris si podent costituire in grupos de su Cussizu, cumpostos dae unu mìnimu de 2 cumponentes, segundu sas modalidades prevìdidas in su regulamentu, dende nde comunicatzione a su Sìndigu e a su Segretàriu de sa Comuna.
2. A sos grupos de su Cussizu sunt dadas, in manera cumpatibile cun sas istruturas de sa Comuna, mèdios de suportu e assistèntzia zurìdica, tècnica e amministrativa, pro cunsentire de esertzare in manera regolare sas funtziones issoro, tenende presentes sos bisonzos comunes a cada grupu.

ART.18 – Cunferèntzia de sos capugrupos

1. Sos capugrupos sunt numenados dae sos grupos de su Cussizu pròpios, intro de 10 dies dae sa prima riunione de su Cussizu.
2. A sos capugrupos de su Cussizu sunt trasmìtidas in elencu, in su matessi mamentu de s'afissione in s'Àlbu Pretòriu, totu sas deliberatziones de sa Zunta de sa Comuna; sos testos relativos sunt postos a dispositzione de sos Cussizeris in sas formas prevìdidas dae su regulamentu subra de su funtzionamentu de su Cussizu de sa Comuna.

ART. 19 – Commissiones de su Cussizu

1. Su Cussizu podet istituire, cun deliberatzione idònea, adotada a majoria assoluta de sos cumponentes de su Cussizu, Commissiones permanentes o formadas pro finalidades ispetzificas, costituidas in intro de su matessi e cun critèriu proportzionale.
2. Su nùmeru de sas Commissiones, sas matèrias de cumpetèntzia issoro, sas modalidades de funtzionamentu e sas formas de pubblitzidade sunt istabilidas in su regulamentu de su Cussizu de sa Comuna.
3. A sas Commissiones est dadu su còmputu de azudare e fàghere prus lestros sos traballos de su Cussizu, faghende atividade preparatòria in

òrdine a sas propostas de deliberatzione e a sas àteras chistiones sutapostas a s'esàmene de su Cussizu.

4. Sas riuniones de sas Commissiones sunt pùbblicas, francu sas ocasiones prevìdidas dae su regulamentu.

ART.20 – Formas de garantzia e partetzipatzione de sas minorias

1. Su Cussizu podet istituire, a s'internu suo, commissiones chi tenent funtziones de controllu e de garantzia; in custa occasione sa presidèntzia est dada a sos cussizeris chi sunt de sos grupos de oposizione.
2. Sas modalidades de funzionamentu de sas commissiones mentovadas, si sunt istituidas, ant a èssere istabilidas in su regulamentu de su Cussizu de sa Comuna.

ART.21 – Cunvocatzione de su Cussizu

1. Sas modalidades de cunvocatzione de su Cussizu sunt istabilidas dae su regulamentu.

ART. 22 – Balididade de sas riuniones e de sas deliberatziones

1. Sas riuniones de su Cussizu de sa Comuna sunt bàlidas cun sa presèntzia de sa meidade de sos cussizeris assignados, francu cando sa leze e s'Istatutu presente dimandent una majoria calificada; in segunda cunvocatzione, est netzessària sa presèntzia de a su nessi unu de tres de sos cussizeris assignados, escludende dae su càculu su Sìndigu.
2. Sas deliberatziones sunt bàlidas cando otenent sa majoria assoluta de sos chi votant, francu cando sa leze o s'Istatutu presente dimandent una majoria calificada.
3. In sas votatziones patentes sos Cussizeris chi decrarant chi s'astenenent non si cunsiderant in su nùmeru de sos chi votant.
4. In sas votatziones a iscrutìniu secretu, sas ischedas biancas e nullas si carculant pro istabilire su nùmeru de sos chi votant. Si cumputant in su nùmeru de sos presentes e non in su de chie votat sos Cussizeris chi non leant parte a sa votatzione.

5. Cando b'at urzèntzia, sas deliberatziones podent èssere decraradas deretu eseguìbiles, cun su votu espressu de sa majoria de sos cumponentes.
6. Sos verbales de sas riuniones sunt firmados dae su Presidente e dae su Segretàriu de sa Comuna.

ART. 23 – Pubblitzade de sas riuniones

1. Sas riuniones de su Cussizu sunt pùbblicas; su Sìndigu providit a informare sa tzitadinàntzia tràmite formas de pubblitzade idòneas, istabilidas in su regulamentu.
2. Su regulamentu istabilit finas cando su Cussizu de sa Comuna si riunit in riunione riservada.
3. Cando siant iscritos a s'òrdine de sa die argumentos de particolare importàntzia polìticu-sotziale, su Cussizu de sa Comuna podet èssere cunvocadu, pro sa discussione de custas matèrias, in riunione aberta, a custa podent leare parte sos tzitadinos cun diritu de paràgula.

ART. 24 – Votatziones

1. Sas votatziones subra de sas deliberatziones de su Cussizu de sa Comuna si faghent in forma patente, francu cando est istabilidu dae su regulamentu.
2. Sunt de fàghere, semper e cando, a iscrutìniu secretu sas deliberatziones chi pertocant pessones, cando siat esertzitada una facultade a discretzione, fundada subra de s'apretziamentu personale e subra de sa valutazione de s'atzione fata.

ART. 25 – Motzione de isfidùtzia

1. Su Sìndigu e sa Zunta agabant sa càrriga cando est aprovada una motzione de isfidùtzia, votada cun apellu pro nùmene dae sa majoria assoluta de sos cumponentes de su Cussizu.
2. Sa motzione de isfidùtzia devet èssere motivada e sutiscrita dae su nessi duos de chimbe de sos cussizeris assignados, sena computare, pro custa finalidade, su Sìndigu e est posta in discussione non in antis de 10 dies e non prus de 30 dae sa presentazione sua.

3. S'aprovatzione de sa motzione de isfidùtzia cajonat isolvimentu de su Cussizu e sa nòmina de una commissione, cunforma a sas lezes in vigore.
4. Su votu contràriu de su Cussizu de sa Comuna a una proposta de su Sìndigu o de sa Zunta non cajonat sas dimissiones de sos matessi.

ART. 26 – Isolvimentu de su Cussizu de sa Comuna

1. Su Cussizu de sa Comuna est isoltu cun Decretu de su Presidente de sa Repùbblica, a pustis de sa proposta de su Ministèriu de s'Internu:
 - a. Pro motivos graes de òrdine pùbblicu;
 - b. Pro discussione, catzadura, decadèntzia de su Sìndigu;
 - c. Pro s'agabu de sa càrriga, pro dimissiones de sa meidade prus unu de sos cussizeris;
 - d. Cando non siat aprovalu, in sos tèrmines de leze, su bilàntziu.
2. Cando b'at decadèntzia, catzadura o morte de su Sìndigu, su Cussizu e sa Zunta abarrant in càrriga finas a sa data de sas eletziones de su Cussizu nou e de sa Zunta noa e sas funtziones de su Sìndigu las esertzitat su vitze Sìndigu.
3. In situatziones diferentes dae sas prevìdidas dae su comma 2, cun su decretu de isolvimentu, si providit a sa nòmina de unu commissàriu.

CAPU III ***ZUNTA DE SA COMUNA***

Art. 27 – Zunta de sa Comuna

1. Sa Zunta collaborat cun su Sìndigu, pro sa realizatzione de su programma de governu, aprovalu dae su Cussizu e adotat totu sos atos idòneos pro su cromptu de sos obietivos e sas finalidades de s'Ente, in s'àmbitu de sos indiritzos, de sos programmas e in sa realizatzione de sos atos fundamentales aprovalos dae su Cussizu. In particolare, sa Zunta esertzitat sas funtziones de indiritzu politicu-amministrativu, definende sos obietivos e sos programmas dae realizare e adotende sos àteros atos chi pertocant custas funtziones, verificat sa rispondèntzia de sos resultados de s'atividade amministrativa e de sa zestione a sos indiritzos dados.

2. S'atividade de sa Zunta caraterizada dae sos printzìpios de sa collezialidade, de sa trasparèntzia e de s'efitzèntzia.
3. Sos Assessoros podent, cun dèlega de su Sìndigu, èssere incarrigados de setores diferentes de s'Amministratzione de sa Comuna.
4. Sa dèlega dat a su delegadu sas responsabilidades, ligadas a sas funtziones cun sa matessi dadas e podet èssere revocada in cada mamentu dae su Sìndigu.
5. Est Vitze-Sìndigu s'Assessore chi dae su Sìndigu at otentu una dèlega zenerale de totu sas funtziones chi li tocant.
6. Est Assessore antzianu s'Assessore prus antzianu de edade. S'Assessore antzianu, cando est assente o impèdu siat su Sìndigu siat su Vitze- Sìndigu, esertzitat sas funtziones sostitutas de su Sìndigu.

ART. 28 – Cumposizione e nòmina

1. Sa Zunta est cumposta dae su Sìndigu e dae unu mìnimu de duas e unu massimu de bator Assessoros, unu de issos tenet sa càrriga de Vitze Sìndigu.
2. Sos Assessoros sunt isseberados, a su sòlitu, intre sos cussizeris, podent, però, èssere numenados finas assessores esternos a su Cussizu, basta chi tenzant sos requisiti de elezibilidade e su possu de particulare cumpetèntzia e esperièntzia tècnica, amministrativa, o professionale.
3. Sos assessores esternos podent partetzipare a sas riuniones de su Cussizu e intervenint in sa discussione, ma non tenent diritu de votu.

ART.29 – Càusas de incompatibilidade e inelezibilidade

1. Sas càusas de inelezibilidade e incompatibilidade, sa positzione zurìdica, s'istatus de sos cumponentes de s'òrganu e sos istitutos de sa decadèntzia e de sa rèveca sunt disciplinados dae sa leze.
2. In prus de cando bi sunt situatziones de incompatibilidade, prevìdidas dae su comma 1, non podent in su matessi mamentu fàghere parte de sa Zunta su coniuze, sos assendentos e sos dissententes, su chi adotat e su chi est adotadu, sos frades, sos coniuzes e sos afines de primu gradu.

3. Non podent fàghere parte de sa Zunta su coniuze, sos assedentes, sos dissedentes, sos parentes e afines, finas a su de tres gradu de su Sìndigu.
4. Chie at tentu pro duos mandados de sighida sa càrriga de Assessore, podet èssere in su mandadu chi sighit numenadu un'àtera bia in custa càrriga.

ART.30 – Rèvoca, dimissiones, decadèntzia

1. Su Sìndigu podet revocare e cambiare unu o prus Assessores, dende comunicatzione motivada a su Cussizu de sa Comuna in sa prima riunione ùtile.
2. Sas dimissiones de sos Assessores sunt presentadas pro iscritu a su Sìndigu e tenent balididade dae s'atzetatzione issoro.
3. Sa Zunta decadet: pro dimissiones, impedimentu permanente, catzadura, decadèntzia o morte de su Sìndigu. Sa Zunta abarrat in càrriga finas a sa die de sa procramatzione de sos eletos, in occasione de su rinnovu de su Cussizu de sa Comuna.

ART. 31 – Funtzionamentu de sa Zunta

1. Sa Zunta est cunvocada e tenet comente presidente su Sìndigu chi istabilit s'òrdine de sa die, cunsiderende sos argumentos propostos dae sos Assessores sìngulos.
2. Sa modalidade de cunvocatzione e de funtzionamentu sunt istabilidas dae sa Zunta matessi.
3. Cando est assente o impedidu su Sìndigu, presiedet su Vitze Sìndigu. Cando sunt assentes ambos sa presidèntzia est dada a s'Assessore antzianu.

ART. 32 – Atributziones

1. Sa Zunta collaborat cun su Sìndigu in su guvernu de sa Comuna e òperat tràmite deliberatziones colleziales.
2. A sa Zunta de sa Comuna pertocat s'adotzione de totu sos atos de amministratzione, no atribuidos dae sa leze e dae s'Istatutu presente a sa cumpetèntzia de su Cussizu, de su Sìndigu, de su Segretàriu, de sos dirizentes e de sos funtzionàrios.

3. Sa Zunta tenet sas funtziones de cumpetèntzia pròpia cun provvedimenti deliberativos zenerales, in ue inditat s'iscopu e sas miras pessighidas, sos mèdios idòneos e sos critèrios chi sos ufizios ant a dèvere cunsiderare in s'esertzìtziu de sas cumpetèntzias zestionales e esecutivas pròpias.
4. Faghet totu sos atos de governu chi non siant riservados dae sa leze, dae s'Istatutu e dae sos regulamentos, a su Sìndigu o a su Cussizu de sa Comuna.
5. Sos verbales de sas riuniones sunt firmados dae su presidente e dae su Segretàriu de sa Comuna.

CAPU IV ***SU SÌDIGU***

ART. 33 – Funtziones zenerales de su Sìndigu

1. Su Sìndigu, in s'esertzìtziu de sas funtziones suas de Capu de s'Amministrazione de sa Comuna, rapresentat sa comunidade locale. Est garante, in dae in antis a su Cussizu e a sa comunidade de su respetu de s'Istatutu de sa Comuna e de sos regulamentos.
2. Su Sìndigu est presidente de su Cussizu e de sa Zunta e viziato sa realizatzione de sos deliberados issoro. Suprintendet a su funzionamentu bonu de sos ufizios e de sos servìtzios e a s'esecuzione de sos atos; coordinat s'atividade de s'Ente; esertzitat su podere de ordinàntzia e sas àteras funtziones chi li sunt datas dae sa leze, dae s'Istatutu e dae sos regulamentos.
3. Distintivu de su Sìndigu est sa fàssia tricolore cun s'istemma de sa Repùbblica e s'istemma de sa Comuna, dae pònnere a tracolla subra de una pala.
4. Su Sìndigu, comente capu de s'Amministrazione, e finas Ufiziale de Governu, intrat in càrriga in su mamentu de s'atu de proclamatzione de sos eletos.
5. Su Sìndigu, comente Ufiziale de Governu, suprintendet a sas funtziones relativas a sos servìtzios de cumpetèntzia istatale e adotat sos provvedimenti cuntinzentos e urzentes, chi li sunt dados dae sa leze.

ART. 34 – Cumpetènzias de su Sindigu

1. Su Sindigu tenet sa rapresentàntzia zenerale de s'Ente e est òrganu responsàbile de s'Amministratzione; in particolare:

- a. nòminat e rèvocat sos assessores;
- b. garantit s'unidade de indiritzu politicu e amministrativu, promovende e coordinende s'atividade de sos Assessores, pro su cromptu de sas miras istabilidas in su documentu programmàticu;
- c. definit s'òrdine de sa die de sas riuniones de sa Zunta, de acordu cun sos Assessores e intesu su Segretàriu de sa Comuna e sos àteros funtzionàrios;
- d. in calidade de Legale rapresentante de s'Ente, dat, a su responsàbile de su servìtziu, individuadu in manera idònea, dèlega adata pro sa costituzione in zudìtziu;
- e. promovet iniziativa, intesa sa Zunta, pro concludere acordos de programma eventuales cun sos àteros entes;
- f. esertzitat su podere de coordinamentu, chi li est istadu dadu dae sa leze, cunforma a sos indiritzos espressos dae su Cussizu de sa Comuna, subra de sos oràrios de sos esertzìtzios cummertziales, de sos servìtzios pùbblicos e de sos ufìtzios perifèricos de sas amministratziones pùbblicas;
- g. podet delegare funtziones pròpias in manera permanente o temporànea a sos Assessores;
- h. nòminat, desinnat e rèvocat, cunforma a sos indiritzos istabilidos dae su Cussizu, sos rapresentantes de sa Comuna in Entes, Asendas e Istitutziones;
- i. cunvocat sos comìtzios pro sos referendum, prevìdidos dae s'art. 8, comma 3, de su decretu lezislativu 18.8.2000, n. 267;
- j. adotat sas ordinàntzias cuntinzìbiles e urzentes, prevìdidas dae sa leze;
- k. nòminat su Segretàriu de sa Comuna, isseberende lu in s'Albu idòneu de s'Azentzia de sos Segretàrios de sas comunas e provintziales;
- l. rèvocat su Segretàriu de sa Comuna, a pustis de sa deliberatzione de sa Zunta de sa Comuna e petzi pro graes bioladuras de sos doveres de ufìtziu;

- m. cunferit e rèveocat a su Segretàriu de sa Comuna, sas funtziones de Direttore Zenerale;
- n. nòmminat sos responsàbiles de sos ufìtzios e de sos servìtzios;
- o. dat sos incàrrigos de positzione organizativa;
- p. dat sos incàrrigos, cun cuntratos de diritu privadu a tempus determinadu, a sos dirizentes o funtzionàrios de s' àrea diretiva, finas a foras de sas previsionones de sa dotazione orgànica e, semper e cando, non superiore a su 5% de sos postos prevididos dae sa dotazione orgànica matessi, a pustis de sa verìfica de su curriculum e intesa sa Zunta. Pro s' aplicatzione efetiva de custa facultade sunt netzessàrios: s' assèntzia de professionalidades anàlogas a s' internu de s' Ente e s' isvoligadura in manera autònoma de atividades chi sunt in prus cunfrontu a sas cumpetèntzias ordinàrias de sos dipendenti.

ART. 35 – Motzione de isfidùtzia

1. Su Sìndigu e sa Zunta agabant sa càrriga issoro cando s' aprovat una motzione de isfidùtzia votada cun apellu pro nùmene dae sa majoria assoluta de sos cumponentes de su Cussizu.
2. Sa motzione de isfidùtzia devet èssere motivada e sutiscrita dae su nessi 2/5 de sos cussizeris assignados, sena computare, pro custa finalidade, su Sìndigu e est posta in discussione no in antis de 10 dies e no a pustis de 30 dies dae sa presentatzione sua.

ART.36 – Dimissiones de su Sìndigu

1. Sas dimissiones presentadas dae su Sìndigu, a su Cussizu, sunt irrevocabìles a pustis de 20 dies dae sa presentatzione issoro; coladu custu tèrmine, si faghet s' isolvimentu de su Cussizu, cun nòmmina in su matessi cuntestu de unu Commissàriu.

TÌTOLU II ORDINAMENTU DE SOS UFÌTZIOS E DE SOS SERVÌTZIOS PÙBBLICOS

CAPU I UFÌTZIOS E PERSONALE

Art. 37 – Printzìpios istruturales e organizativos

1. Sa Comuna dissiplinat, cun atos pretzisos, sa dotatzione orgànica de su personale e, in cunformidade a sas normas de s'istatutu presente, s'organizatzione de sos ufizios e de sos servìtzios, cunforma a sa distintzione de sos ruolos intre sos òrganos eletivos, chi tenent cumpetènzias de indiritzu, de programmatzione e de controllu e sos òrganos burocràticos, chi tenent sa zestione amministrativa e de sas risorsas umanas e istruturales.
2. Sos ufizios e sos servìtzios de sa Comuna sunt organizados cunforma a sos critèrios de autonomia, funtzionalidade e economitzidade, a manera de realizzare s'efitzèntzia e s'eficàtzia de s'atzione amministrativa, tràmite s'aumentu de su livellu de produtividade. Su personale, postu in sos matessi, òperat cun professionalidade e responsabilidade a su servìtziu de sos tzitadinos. In sa realizatzione de custos critèrios e printzìpios, sos funtzionàrios responsàbiles, coordinados dae su Segretàriu de sa Comuna, assigurant s'impartzialidade e s'andamentu bonu de s'amministratzione, promovende sa simplificatzione massima de sos protzedimentos e disponent s'impreu de sas risorsas cun critèrios de ratzionalidade econòmica.

ART. 38 – Reglamentu de sos ufizios e de sos servìtzios

1. Sa Comuna, tràmite su reglamentu de organizatzione, istabilit sas normas zenerales pro s'organizatzione e su funzionamentu de sos ufizios e, in particulare, sas atributziones e sas responsabilidades de cadauna istrutura organizativa, sos raportos intre ufizios e servìtzios e intre custos e sos òrganos amministrativos.
2. Sos regolamentos s'uniformant a su printzìpiu segundu chi, a sos òrganos de governu est dada sa funtzione pòlitica de indiritzu e de controllu, cunsiderada comente podestade de istabilire in autonomia prena miras e finalidades de s'atzione amministrativa in cada settore e de verificare su cromptu de custos; mentre, sos funtzionàrios responsàbiles tenent su còmpitu de definire sas miras e sa zestione amministrativa, tècnica e contàbile, cunforma a sos printzìpios de professionalidade e responsabilidade.

3. Sa Comuna atzetat e aplicat sos acordos colletivos natzionales, aprovados in sas formas de leze e amparat s'organizatzione sindacale libera de sos dipendenti, istipulende cun sas rapresentàntzias sindacales sos acordos colletivos detzentrados, cunforma a sas normas de leze e contratuales in vigore.

ART.39 – Istrutura organizativa

1. S'ordimanentu istruturale de s'Ente est definidu dae unu sistema de organizatzione flessibile, ordinadu pro “àreas”, istruturas operativas de dimensione massima, finalizadas a garantire s'eficàtzia de s'interventu, in s'àmbitu de matèrias chi tenent caraterìsticas omozèneas.
2. A cada àrea est postu unu responsàbile chi esertzitat funtziones de diretzione de sa matessi, cun podestade de iniziativa, autonomia de issèberu de sos mèdios zestionales e operativos de ispesa; in s'àmbitu de sos istantziamentos assignados, de zestione de su personale e cun responsabilidade de risultadu pro su cromptu de sas miras assignadas, finas in tèrmines de efitzèntzia e eficàtzia.
3. S'àrea est articulada in “ufitzios”, unidade operativa interna a sa matessi chi zestit s'interventu in àmbitos de sa matèria ispetzìficos e nde garantit s'esecutzione.
4. S'Amministrazione assigurat s'aumentu de sas capatzidades operativas de su personale, tràmite programmas de formatzione, azornamentos e arichimentu professionale, chi pertocant s'evoluzione de sas tècnicas de zestione e de sos ordinamentos zurìdicos e finantziàrios.

Art. 40 – Responsàbiles de sos ufitzios e de sos servìtzios

1. Sos responsàbiles providint a organizzare sos ufitzios e sos servìtzios, assignandos a issos, cunforma a sas indicatziones retzidas dae su Segretàriu e cunforma a sas direttivas dadas dae su Sìndigu e dae sa Zunta de sa Comuna.
2. Sos responsàbiles, in s'àmbitu de sas cumpetèntzias assignadas a issos, provident a zestire s'atividade de s'Ente e a realizzare sos indiritzos pro cròmperre sas miras inditadas dae su Sìndigu e dae sa Zunta de sa Comuna.

ART. 41 – Funtzione de sos responsàbiles de sos ufitzios e de sos servìtzios

1. Sos responsàbiles de sos ufitzios e de sos servìtzios aprovant sos ruolos de sas tassas, de sos cànones, zestint sas protzeduras de apaltu e de cuncursu, providint a sos atos de zestione finantziària, finas cumpresa s'assunzione de sos impignos de ispesa e istipulant sos cuntratos, in rapresentàntzia de s'Ente.
2. Sos responsàbiles providint, finas, a dare sas autorizatziones o cuntzessiones e faghent, in prus, sas funtziones chi s'ghint:
 - a. presiedent sas commissiones de gara e de cuncursu;
 - b. dant sas atestatziones e sas tzertificatziones;
 - c. faghent sas comunicatziones, sos verbales, sas difidas e cada àteru atu chi constituit manifestatzione de zudìtziu e de connoschèntzia, finas cumpresos, sos bandos de gara e sos avisos de publicatzione de sos istrumentos urbanìsticos;
 - d. provident a sas autenticatziones e a sas legalizatziones;
 - e. pronuntziant sas ordinàntzias de ghetadura de fràigos abusivos e nde cuidant s'esecutzione;
 - f. emitent sas ordinàntzias de inzuntzione de pagamentu de sas sanziones amministrativas e disponent s'aplicatzione de sas sanziones atzessòrias, in s'àmbitu de sas direttivas dadas dae su Sìndigu;
 - g. A pustis de sa dèlega idonea de su Sìndigu, comente istabilidu dae s'art. 34, 1° comma, lit. d) de s'istatutu presente, si constituint in zuditziu, in sos protzedimentos zurisditzionales o amministrativos, comente atores o cumbènnidos e promovent, in dae in antis a s'autoridade zuditziària, sos provedimentos cunservativos e sas atziones possessòrias.
3. Su Sìndigu podet delegare, a sos responsàbiles de sos ufitzios e de sos servìtzios, àteras funtziones non prevìdidas dae s'Istatutu e dae sos regulamentos, dende in su matessi mamentu sas direttivas netzessàrias pro su cromptu curretu issoro.
4. Sas atributziones de sos responsàbiles de sos servìtzios, in aplicatzione de su printzìpiu de s'art. 107, comma 4, de su Lzs.

18.8.2000, n. 267, podent èssere derogadas petzi in manera crara e cun dispositziones lezislativas ispetzificas.

ART. 42 – Segretàriu de sa Comuna

1. Su Segretàriu de sa Comuna, cunforma a sas diretivas chi li sunt dadas dae su Sìndigu, suprintedet e coordinat s'esertzìtziu de sos còmptos de sos funtzionàrios responsàbiles de sos servìtzios, assigurrende s'unitariedade operativa de s'organizatzione de sa Comuna, pro cròmperre sos indiritzos e sas diretivas espressas dae sos òrganos eletivos.
2. Tenet còmptos de collaboratzione e funtziones de assistèntzia zurìdicu-amministrativa, in cunfrontu de sos òrganos de s'Ente, in òrdine a sa cunformidade de s'atzione amministrativa a sas lezes, a s'Istatutu e a sos regulamentos.
3. Partetzipat cun funtziones consultivas, referentes e de assistèntzia a sas riuniones de su Cussizu de sa Comuna e de sa Zunta, cuidende sa redatzione de sos verbales relativos.
4. Cuidat sa trasmissione de sos atos deliberativos a su Comitatu Regionale de Controllu e atestat chi est istada fata sa publicatzione a s'àlbu e s'esecutividade de atos e provvedimenti de s'Ente.
5. Podet istèrrere totu sos cuntratos in ue s'Ente est parte e autenticare iscrituras privadas e atos unilaterales in s'interessu de s'Ente. Pro sos atos de trasferimentu de immòbiles, cunventziones chi pertocant immòbiles, costituzione o cessione de servitude, costituzione o trasferimentu de diritos reales chi tenent pro ozetu benes immòbiles, s'Amministrazione podet dare incàrrigu idòneu a unu notàiu.
6. Esertzitat cada àtera funtzione chi li est istada dada dae s'Istatutu o dae sos regulamentos, o chi li est istada dada dae su Sìndigu, cumpresa s'adotzione de atos a rilevantzia esterna chi cumportant finas impignos de ispesa.
7. Presiedet s'ufitziu elettorale de sa Comuna, in occasione de sas consultatziones populares e de sos referendum.
8. Retzit sas dimissiones de su Sìndigu, de sos Assessoris e de sos Cussizeris, e finas, sas propostas de rèvoca e sas motziones de isfidùtzia.

ART. 43 – Direttore generale

1. Su Sìndigu podet numenare, a pustis de s'istipulazione de una conventzione intre Comunas in ue sas populatziones complessivas crompt sos 15.000 abitanter e a pustis de sa deliberazione de sa Zunta de sa Comuna, unu Direttore Generale, in prus de sa dotazione orgànica de su personale e cun cuntratu a tempus determinadu, cunforma a s'art. 108, D. Lzs. 18.8.2000, n. 267 e de cantu est prevedidu dae su Regulamentu subra de s'organizazione de sos ufizios e de sos servìtzios.
2. Sa durada de s'incàrrigu non podet superare sa de su mandadu elettorale de su Sìndigu chi podet fàghere sa rèveca sua, a pustis de sa deliberazione de sa Zunta de sa Comuna, s'in casu non riessit a cròmperre sas miras fissadas o cando bi siat cuntrastu cun sas líneas de polìtica amministrativa de sa Zunta, e finas in cada àtera occasione de oportunitade grae.

ART.44 – Còmputos e funtziones de su Direttore Generale

1. Sos còmputos e sas funtziones de su Direttore Generale sunt definidas dae sa normativa chi est in vigore e dae su Regulamentu, comente est mentovadu in su comma chi benit in antis.
2. In particolare, su Direttore Generale esertizat sas funtziones chi sighint:
 - a. Ammaniat su pianu pretzisu de sas miras e sa proposta de su pianu esecutivu de zestione.
 - b. Tenet còmputos de promotzione, coordinamentu e controllu, in sos cunfrontos de sos responsàbiles de servìtziu, risolvende cuntieras de cumpetèntzia eventuales chi diant àere nàschere intre sos matessi e esertzitende funtziones sostitutivas in occasione de assèntzia o impedimentu, e finas de mancàntzia de efitzèntzia verificada.
 - c. Presiedet sas commissiones de cuncursu pro su reclutamentu de su personale chi istat in artu in s'òrganu, autorizat sas missiones, sas prestatziones istraordinàrias, sos cunzedos e sos permissos de sos responsàbiles de servìtziu, cun s'osservàntzia de sas normas organizativas chi sunt in vigore, atribuit sos tratamentos econòmicos atzessòrios chi divent èssere dados a

- sos responsàbiles de servìtziu, cunforma a su chi est istabilidu dae sos cuntratos colletivos de traballu e a pustis de atu formale, chi si devet adotare dae sos òrganos colleziales cumpetentes;
- d. Determinat, cunforma a sos critèrios fissados dae sa Zunta de sa Comuna e a pustis de sa proposta de sos responsàbiles de servìtziu, s'oràriu de traballu e s'oràriu de servìtziu de su personale dipendente, e finas s'oràriu de abertura a su pùbblicu de sos ufizios de sa Comuna;
 - e. Adotat, intesu su pàrrere de sos responsàbiles de servìtziu, provvedimenti de mobilitade de su personale intre setores diferentes, cun escrusione de sa mobilitade de sos responsàbiles de Setore matessi, de cumpetèntzia de su Sìndigu;
 - f. Ammaniat pianos de realizatzione, propostas, relatziones e programmas de caràtere organizzativu, cunforma a sas diretivas retzidas dae sos òrganos eletivos;
 - g. Organizat e dirizet su personale, in manera coerente cun sos indirizos istabilidos dae su Sìndigu e dae sa Zunta;
 - h. Promovet sos protzedimentos e adotat, in càmbiu, sos atos de cumpetèntzia de sos responsàbiles de sos servìtzios, in sas ocasiones in ue issos sunt assentes in manera temporànea, a pustis de s'istrutòria cuidada dae su servìtziu cumpetente;
3. In su tempus matessi a su provedimentu de nòmina eventuale de su Direttore Zenerale, divent èssere disciplinados sos raportos e sas cumpetèntzias cun su Segretàriu de sa Comuna;
 4. Cando su Direttore Zenerale non est numenadu, sas funtziones relativas podent èssere dadas dae su Sìndigu, a su Segretàriu de sa Comuna.

ART. 45 – Personale a cuntratu

1. Pro sos postos de responsàbile de sos servìtzios o de sos ufizios, o de ispetzializatzione arta, sa Comuna, cunfirmados sos requisitos dimandados pro sa calìfica dae esertzitare, podet ricorrere a cuntratu a tempus determinadu de diritu pùbblicu o, in carchi occasione e cun deliberatzione motivada, de diritu privadu.

2. In prus, podent èssere istipulados, finas a foras de sa dotazione orgànica e cun critèrios, modalidades e làcanas istabilidas dae su regulamentu subra de s'ordinamentu de sos Ufìtzios e de sos Servìtzios, cuntratos a tempus determinadu de dirizentes, ispetzializatziones artas o funtzionàrios de àrea diretiva, petzi in mancàntzia de professionalidade sìbiles a s'internu de s'ente e pro fàghere in manera autònoma atividades chi superant sas cumpetèntzias ordinàrias de sos dipendenti. Custos cuntratos podent èssere istipulados ma non podent superare su chimbe procentu de sa dotazione orgànica de s'Ente, non podent tènnere durata superiore a su mandadu eletivu de su Sìndigu e su tratamentu econòmicu relativu est determinadu cunforma a sas dispositziones de leze chi sunt in vigore e de su regulamentu.

CAPU III ***SERVÌTZIOS PÙBBLICOS***

ART. 46 – Formas de zestione de sos servìtzios pùbblicos

1. Su Cussizu de sa Comuna podet deliberare s'istitutzione e s'esertzìtziu de sos pùbblicos servìtzios in sas formas chi sighint:

- in economia, cando pro sas dimensiones modestas o pro sas caraterìsticas de su servìtziu non siat oportunu costituire un'istitutzione o una sienda.

-in cuntzessione a àteros, cando bi sunt motivos tècnicos, econòmicos e de oportunitade sotziales;

-tràmite cunventziones, cunsòrtzios, acordos de programma, aunione de comunas, e finas, in cada àtera forma cunsentida dae sa leze;

2. Sa Comuna podet partetzipare a sotzietades pro atziones, in ue est majore su capitale pùbblicu, pro sa zestione de servìtzios chi sa leze non dat in escrusiva a sa Comuna;

3. Sa Comuna podet, in prus, promòvere e partetzipare, finas in manera indireta, a atividades econòmicas chi sunt in sintonia cun sas finalidades costitutzionales suas, imprende sos printzìpios e sos mèdios de diritu comune.

ART.47 – Cunventziones

1. Pro sa zestione coordinada de funtziones pretzisas o servìtzios, o pro sa realizatzione de òperas pùbblicas, sa Comuna podet istipulare cunventziones pretzisas cun àteras comunas o cun sa Provìntzia.
2. Sas cunventziones, chi tenent sos elementos e sos òbbligos prevìdidos dae sa leze, sunt aprovadas dae su Cussizu de sa Comuna.

ART. 48 – Cunsòrtzios

1. Sa Comuna, pro sa zestione assotziada de unu o prus servìtzios, a caràtere imprenditoriale, podet costituire cun àteras comunas e cun sa Provìntzia unu cunsòrtziu, cunforma a sas normas in vigore.
2. Su Cussizu de sa Comuna aprovat, cun sa majoria prevìdida dae sa leze, sa cunventzione relativa, aunida a s'Istatutu de su Cunsòrtziu.
3. Sa Comuna est rapresentada, in s'Assemblea de su Cunsòrtziu, dae su Sìndigu o dae unu delegadu suo, cun responsabilidade paris a sa cuota de partetzipazione fissada dae sa cunventzione o dae s'Istatutu de su Cunsòrtziu.

ART. 49 – Acordos de programma

1. Sos acordos de programma sunt promòvidos pro realizare sos interventos chi cherent s'atzione coordinada de prus entes e amministratziones pùbblicas.
2. Sa protzedura est cumintzada dae su Sìndigu, cando sa Comuna de Otzana diat àere cumpetèntzia primària o prevalente in sa realizatzione de s'interventu.
3. S'acordu de programma est definidu e sutiscritu dae su Sìndigu, dae sos rapresentantes legales de totu sas amministratziones interessadas, e finas dae sos suzetos pùbblicos, chi s'acordu li ponet òbbligos o adempimentos pretzisos.
4. Su contenu de s'acordu de programma, in prus de sa cunformidade a sas lezes istatales e regionales, devet prevìdere
-Sos programmas de sas òperas dae realizare, sos òbbligos e sos adempimentos de sos suzetos chi partetzipant, sos tempos de realizatzione, sos aspetos finantziàrios, sa cumposizione de su collezu

arbitrale, chi li competit sa vizilàntzia subra de s'execuzione de s'acordu.

TÌTOLU III

PARTETZIPAZIONE DETZENTRAMENTU E DIRITU DE ATZESSU

CAPU I

ISTITUTOS DE PARTETZIPAZIONE

ART. 50 – Promotzione de s'assotziazionismu e de su voluntariadu

1. Sa Comuna garantit sa partetzipazione democràtica efetiva de totu sos tzitadinos a s'atividade polìtica, amministrativa, econòmica e sotziale de sa comunidade. Pro custu, riconnoschet, valorizat e favorit su fatu chi si costituint sos assòtzios lìberos chi cheren cuncurrere, cun mètodu democràticu e sena miras de balanzu, a sa realizatzione de sas atividades mentovadas in antis.
2. Sa Comuna riconnoschet sas organizatziones de voluntariadu, espressiones liberas e autònomas de sa Comunidade e nde sustentat s'atividade, pro su cromptu de sas finalidades pùbblicas e s'affirmatzione de sos balores de solidariedade.
3. Sa Comuna riconnoschet, finas, sos assòtzios Pro Loco comente mèdios de base pro s'amparu de sos balores naturales, artìsticos e culturales de su territòriu, finalizadas a sa promotzione de sas atividades turìsticas.

ART.51- Àlbu de sos assòtzios

1. Cunforma a sas finalidades de sa leze n.241/90 e a sos bisonzos de pubblizitate e informatzione, chi pertocant sa colletividade, sa Comuna istituit, intro de ses meses dae s'aprovatzione de s'Istatutu, s'àlbu de sos assòtzios, de su Voluntariadu e de sas Pro Loco de sa Comuna.
2. S'iscritzione in s'àlbu est subordinada a sa presentada, dae parte de s'organismu chi l'at pedidu, de s'atu de costituzione sua e de s'istatutu.

3. Sa Comuna podet assignare contributos a sos assòtzios, a sas organizatziones de voluntariadu e a sas Pro Loco, respetende sos critèrios istabilidos dae su regulamentu idòneu de su Cussizu, adotadu in aplicatzione de sa leze n.241/90.

ART. 52- Consultas

1. Sa Comuna podet promòvere sa costituzione de sos organismos de partetzipatzione comente sas consultas, dissiplinende sa cumpositzione e su funtzionamentu issoro cun regulamentos idòneos aprovados dae su Cussizu de sa Comuna.

ART. 53 – Petizionies

1. Sos tzitadinos de sa Comuna podent indirizzare a su Sìndigu petitiones, subra de sos temas de cumpetèntzia de sa Comuna, pro espònnerre problemas e netzessitates e dimandare provvedimenti amministrativos pretzisos.
2. Sas petitiones divent èssere sutiscritas dae a su nessi su 15% de sos tzitadinos iscritos in sas listas elettorales de sa Comuna, cun firma chi si podat lèghere e cun indicatzione a cutzu de sa matessi, de su sambenadu, nùmene, data e logu de nàschida, residèntzia de su chi at firmadu.
3. A cada petizione at a dèvere èssere dada, dae sos organismos cumpetentes, risposta iscrita, dae inviare a s'indirizzu de su primu chi at firmadu, o àteru indirizzu inditadu in manera crara, intro de barantachimbe dies dae s'arribu de sa matessi.

ART.54 – Istàntzias

1. Cadaunu tzitadinu de sa Comuna podet fàghere istàntzias iscritas a su Sìndigu, pro su chi pertocat sas cumpetèntzias de sa Comuna, pro segnalare su chi no andat bene o propònnerre solutziones.
2. S'Amministrazione de sa Comuna devet, tràmite sos organismos cumpetentes, dare una risposta iscrita intro de 30 dies dae su mamentu chi est istada retzida s'istàntzia.

ART. 55 – Propostas

1. Sos tzitadinos podent fàghere propostas de adotzione de deliberatziones, pro su chi pertocat sas matèrias de cumpetèntzia de sa Zunta e de su Cussizu.
2. Sa proposta devet èssere sutiscrita dae a su nessi su **15 %** de sos tzitadinos iscritos in sas listas elettorales de sa Comuna, cun firma chi si podat lèghere cun indicatzione, a cutzu de sa matessi, de su sambenadu, nùmene e logu de residèntzia.
3. Su Sìndigu, otènnidu su pàrrere de sos responsàbiles de sos servìtzios interessados, devet iscrìere sa proposta a s'òrdine de sa die de su Cussizu e de sa Zunta, intro de 45 dies dae sa data de presentatzione.
4. Sas istàntzias, sas petitziones e sas propostas sunt regortas, in unu rezistru idòneu, in òrdine cronolòzicu cun s'imputatzione de s'iter fatu pro pigare detzisiones e provedimentos eventuales adotados. Su rezistru est pùbblicu.

ART. 56 Referendum

1. Est ammìtidu referendum subra de chistiones de importàntzia zenerale, chi pertocant matèrias de cumpetèntzia escrusiva de sa Comuna.
2. Su referendum est fissadu dae su Sìndigu a pustis de sa dimanda de sa majoria assoluta de su Cussizu de sa Comuna, non inferiore a su **30%**.
3. Sunt esclùdidas dae sa consultatzione de su referendum sas chistiones chi pertocant:
 - a. Istatutu e Regulamentos de sa Comuna;
 - b. Bilàntziu, tassas e tarifas;
 - c. Nòminas, desinnatziones, rèvocas de pessones, chi tenent cumpetèntzia chi pro leze est dada a sos òrganos de sa Comuna;
 - d. Dotatzione orgànica de su personale;
 - e. Pianu urbanìsticu de sa Comuna e mèdios urbanìsticos de realizatzione;
 - f. Prozetos de òperas pùbblicas, a pustis chi siat intervènnidu s'atu de aprovatzione de su prozetu definitivu.

4. Tenent diritu de partetzipare a sa consultatzione totu sos tzitadinos iscritos in sas listas elettorales de sa Comuna.
5. Sa lezitimidade de sa chistione sutaposta a referendum, articulada in una dimanda ùnica, formulada in manera crara e pretzisa, est valutada dae una commissione costituita dae tres espertos tènicu-zurìdicos, numenada dae su Cussizu de sa Comuna.
6. Su regulamentu dissiplinat sas modalidades pro sa regorta e s'autenticatzione de sas firmas de sos sutiscritos, sos aspetos organizativos pro fàghere sas operatziones de votu, sas formas de pubblitzidade.
7. Pro su chi non est dissiplinadu dae s'Istatutu o dae su regulamentu s'aplicant sas normas relativas a sos referendum natzionales.
8. Sos referendum non podent èssere fatos in su matessi mamentu de sas operatziones elettorales, si non cun referendum natzionales.

ART. 57- Efetos de su referendum

1. Sa chistione, chi est posta in su referendum, est decrarada atzetada si at partetzipadu a sa cunsultatzione sa majoria de sos eletores e si est istada cròmpera sa majoria de votos espressos in manera bàlida; o si no est decrarada respinta. Su Sìndigu, cunforma a sos resultados elettorales, proclamat s'èsitu de su referendum e cuidat chi a su matessi li venit dada pubblitzidade zusta.
2. S'in casu s'èsitu est negativu, no at a pòdere èssere propostu un'àtera bia pro referendum sa matessi chistione prima chi siant colados 5 annos.
3. Si s'èsitu est favorevole, su Sìndigu devet propònnere a su Cussizu de sa Comuna, intro de 60 dies dae sa proclamatzione de sos resultados, sa deliberatzione subra de s'ozetu de sa chistione sutaposta a referendum.

CAPU II

DIRITU DE ATZESSU E DE INFORMATZIONE

ART. 58 – Pubblitzidade de sos atos

1. Totu sos atos de s'Amministratzione de sa Comuna sunt pùbblicos, francu sos chi sunt riservados pro indicatzione espresa de leze o pro efetu de una decraratzione temporànea e motivada de su Sìndigu chi nde vietat sa mustra, si sa difusione issoro podat cumprumìtere su diritu a sa riservadesa de sas pessones, de sos grupos e de sas impresas.
2. Devet, semper e cando, èssere garantida a sos suzetos interessados sa visione de sos atos relativos a sos protzedimentos amministrativos, chi divent èssere connotos siat pro s'amparu de sas situatziones rilevantes dae su puntu de vista zurìdicu, cun escrusione de custos suzetos a secretu o divietu de divulgatzione prevididu dae sa leze.
3. No est ammitidu s'atzessu a sos documentos preparatòrios pro sa formatzione de atos normativos e amministrativos zenerales.

ART. 59 – Diritu de atzessu e de informatzione de sos tzitadinos

1. Totu sos tzitadinos sìngulos e assotziados, tenent diritu de atzèdere a sos atos e a sos documentos amministrativos, cunforma a sas modalidades istabilidas dae su regulamentu chi at a dèvere pertocare s'esertzìtziu de custu diritu cun su traballu normale de sos ufizios, pro otènnere sas còpias a pustis de su pagamentu de petzi sas ispesas de riproduzione, francu sas dispositziones chi sunt in vigore in matèria de bullu.
2. Su regulamentu pro su diritu de atzessu istabilit sos tempos e sas modalidades pro s'esertzìtziu de sos diritos prevididos in s'artìculu presente.

ART. 60 – Atzione popolare

1. Cadaunu eletore podet “fàghere bàlere in zudìtziu sas atziones e sos recursos chi pertocant sa Comuna” e, duncas, finas in sede tzivile e/o penale. Cando b'at socumbèntzia non s'aplicat s'òbbligu de pagamentu de sas ispesas a càrrigu de chie at promòvidu s'atzione o su ricursu si sa Comuna, chi s'est costituída a pustis, at aderidu a sas atziones e a sos recursos promòvidos dae s'eletore.

TÌTULU IV FINÀNTZIA E CONTABILIDADE

ART. 61 – Ordinamentu

1. S'ordinamentu de sa finàntzia de sa Comuna est riservadu a sa leze e, in sos lìmities dae custa prevìdidos, dae su regulamentu de contabilidade.
2. In s'àmbitu de sa finàntzia pùbblica, sa Comuna est titolare de autonomia finantziària fundada subra de s'esistèntzia tzerta de risorsas pròpias e trasferidas.
3. Sa Comuna, in cunformidade a sas lezes chi sunt in vigore in matèria est, finas, titolare de podestade impositiva autònoma pro su chi pertocat sas impostas, sas tassas e sas tarifas e tenet unu demàniu e patrimòniu suo.

ART. 62 – Atividade finantziària de sa Comuna.

1. Sas intradas finantziàrias de sa Comuna sunt costituidas dae impostas pròpias, adizionales e compartecipaciones a impostas erariales e regionales, tassas e diritos pro servìtzios pùbblicos, trasferimentos erariales, trasferimentos regionales, àteras intradas pròpias, finas de casta patrimoniale, risorsas pro investimentos e dae cada àtera intrada istabilida pro leze o regulamentu.
2. In s'àmbitu de sas facultades dadas dae sa leze, sa Comuna istabilit, catzat e regulamentat impostas, tassas e tarifas; aplicat sas impostas leende in cunsideru sa capatzidade de dare contributos de sos suzetos passivos, cunforma a sos printzìpios de progressividade, istabilidos dae sa Costituzione, aplicat sas tarifas a manera de privileziare sas categorias prus dèbiles de sa popolazione.

ART. 63 – Bilàntziu de sa Comuna

1. S'ordinamentu contàbile de sa Comuna est reguladu dae sa leze de s'Istadu e, in sos lìmities dae custa fissadas, dae su regulamentu de contabilidade.

2. Sa zestione finantziària de sa Comuna si faghet cunforma a su bilàntziu de previsionone de s'annu, fatu in tèrmines de cumpetèntzia e deliberadu dae su Cussizu de sa Comuna.
3. Sos impignos de ispesa, pro èssere eficatzes, divent cuntènnere su vistu de regularidade contàbile chi atestat chi bi sunt finàntzias sufizientes, dae parte de su responsàbile de su servìtziu finantziàriu. Su fatu chi s'est postu su vistu trasformat esecutivu s'atu adotadu.

ART. 64- Atividade cuntratuale

1. Sa Comuna, pro su cromptu de sas finalidades istituzionales suas, providit, tràmite cuntratos, a sos apaltos de traballos, a sas forniture de benes e servìtzios, a sas vendas, a sas còmpras a tìtulu onerosu, a sas pèrmutas e a sas allocatziones.
2. S'istipulazione de sos cuntratos devet èssere fata a pustis de sa determinazione a cuntratare de su responsàbile de su servìtziu.
3. Sa determinazione devet inditare sa finalidade chi cun su cuntratu si cheret crompte, s'ozetu, sa forma e sas clausolas cunsideradas essentziales, e finas sas modalidades de issèberu de su chi contraet, cunforma a sas dispositziones chi sunt in vigore.

ART. 65 – Su revisore de sos contos

1. Su Cussizu de sa Comuna eleghet, cunforma a sos critèrios istabilidos dae sa leze su revisore de sos contos.
2. Su revisore tenet diritu de atzessu a sos atos e documentos de s'Ente, mantenet sa càrriga tres annos e est elezibile un'àtera bia petzi pro una borta.
3. Su revisore collaborat cun su Cussizu de sa Comuna in sa funtzione de controllu e de indiritzu, esertzitat sa vizilàntzia subra de sa regularidade contàbile e finantziària de sa zestione de s'ente e atestat sa corrispondèntzia de su rendicontu a sas risultàntzias de sa zestione.
4. Su revisore, cando verificat irregolaridades graes in sa zestione de s'Ente, nde riferit deretu a su Cussizu.

TÌTULU V DISPOSITZIONES TRANSITÒRIAS E FINALES

ART. 66. Istatutu

1. S'Istatutu cuntenit sas normas fundamentales de s'ordinamentu de sa Comuna. A custu si divent cunformare totu sos atos normativos de sa Comuna.

ART.67 – Regulamentos

1. Sa Comuna emanat regulamentos:
 - in sas matèrias a custos assignadas dae sa leze e dae s'Istatutu;
 - in totu sas àteras matèrias de cumpetèntzia de sa Comuna.
2. In sas matèrias de cumpetèntzia riservada dae sa leze zenerale subra de sos Entes locales, sa podestade regulamentare est esertzitada in rispetu de sas normas zenerales mentovadas in antis e de sas dispositziones de s'istatutu.
3. In sas àteras matèrias, sos Regulamentos de sa Comuna sunt adotados cun rispetu de sas lezes istatales e regionales, leende in cunsideru sas àteras dispositziones regulamentares emanadas dae sos suzetos chi tenent una cumpetèntzia cuncurrente in sas matèrias matessi.
4. Sos regulamentos de sa Comuna sunt in vigore a pustis de s'esecutividade de sa deliberatzione, in aplicatzione de sos artìculos 124 e sos chi sighint de su D.Lzs. 18-08-2000, n. 267.
5. Totu sos regulamentos divent èssere atzessìbiles a cale si siat pessone chi los cheret consultare.

ART. 68 – Adeguamentu de sas fontes normativas de sa Comuna

1. Sos adeguamentos de s'Istatutu e de sos regulamentos divent èssere postos, cunforma a sos printzìpios de s'ordinamentu de sa Comuna detados dae sas lezes, in matèria de ordinamentu de sos EE.LL cuntènnidos in sa Costituzione, in su D. Lzs 18-08-2000, n.267, dae e in àteras lezes e in s'Istatutu matessi, intro de 120 dies chi sighint a s'intrada in vigore de sas dispositziones noas.

ART.69 – Modificas a s'Istatutu

1 Sas deliberatziones de revisione e de modìfica de s'Istatutu sunt adotadas dae su Cussizu de sa Comuna cun su votu favorevole de sos duos tertzos de sos cussizeris assignados.

ART. 70 – Intrada in vigore

1. S'Istatutu presente intrat in vigore su de trinta die a pustis de sa publicatzione a s'Àlbu pretòriu.
2. Su Cussizu de sa Comuna promovet sas iniciativas, cunsideradas idòneas a assicurare sa connoschèntzia dae parte de totu sos tzitadinos de s'Istatutu e de sas modìficas eventuales fatas a issu, tràmite sa cunsinna de una còpia a cada famiglia.
3. Sa lezislazione, in matèria de ordinamentu de sas Comunas e de sas Provìntzias de disciplina de s'esertzìtziu de sas funtziones dadas a issos, enunziat in manera crara sos printzìpios chi costituint làcanas inderogàbiles pro s'autonomia normativa de sa Comuna.
4. S'intrada in vigore de sas lezes noas, chi faeddant de custos printzìpios, abrogat sas normas de s'istatutu cun issas non cumpatìbiles.